

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING

Aan
de minister

Directie Begrotingszaken

Inlichtingen

5.1.2e

T 070 5.1.2e

M 06-@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

3 februari 2021

Notitienummer

2020-0000253054

Auteur

5.1.2e

Bijlagen

1. Memo VWS
2. Aanvullende toelichting VWS

notitie

Uitzonderingen regelingen coronamaatregelen VWS

Aanleiding

- VWS heeft gedurende de coronacrisis enkele spoedhandelingen verricht, zoals de aanschaf en schenking van persoonlijke beschermingsmiddelen en IC-apparatuur en het verlenen van voorschotten aan Mediq.
- Bij de aanschaf van deze middelen is afgeweken van de [Regeling financieel beheer van het Rijk](#). Om af te wijken van de regeling, is instemming van de minister van Financiën nodig.
- Ook heeft VWS persoonlijke beschermingsmiddelen en IC-apparatuur geschenken. Volgens de [Regeling materieel beheer roerende zaken van het Rijk](#) geschiedt een schenking met een waarde van ten minste 1 miljoen euro inclusief btw in overeenstemming met de minister van Financiën.

Ter besluitvorming

U wordt gevraagd in te stemmen met een drietal zaken:

1. Het schenken van persoonlijke beschermingsmiddelen aan Mediq.
2. Het schenken van IC-apparatuur aan zorginstellingen, Suriname en Tsjechië.
3. Het niet opvragen van een bankgarantie voor verleende voorschotten boven de 500.000 euro en het niet in rekening brengen van rekenrente bij de verleende voorschotten aan:
 - Mediq Nederland B.V.
 - Halma Solutions B.V.
 - O2 Health B.V.
 - MS Westfalia GmbH
 - Loveland Events
 - Stichting Nederland Onderneemt Maatschappelijk (VNO NCW)

Met instemming achteraf zijn wij van mening dat een onrechtmatigheid op deze onderdelen wordt voorkomen.

Indien u akkoord gaat, zal DGRB een instemmingsbrief sturen naar VWS.

Kern

In aanloop naar de verantwoording over 2020 tracht VWS de administratie van de coronagerelateerde verplichtingen en uitgaven op orde te brengen. Hierbij zijn enkele zaken ontdekt die geformaliseerd moeten worden met hulp van DGRB. Voor de schenkingen en voorschotverleningen waar VWS een uitzondering voor vraagt (zie bijlagen), is vanwege de tijdsdruk niet vooraf om instemming gevraagd. VWS vraagt nu om met terugwerkende kracht in te stemmen met afwijkingen van de Regeling materieel beheer roerende zaken van het Rijk en de Regeling financieel beheer van het Rijk.

Toelichting

Algemeen

- In het begin van de crisis heeft VWS gekozen voor snelheid boven zorgvuldigheid. Hierdoor is niet alle toereikende verantwoordings- en controle-informatie aanwezig.
- De keus van VWS kan negatieve gevolgen hebben voor de controleverklaring van de Auditdienst Rijk (ADR) bij de verantwoording van VWS (geen goedkeuring) en het oordeel van de Algemene Rekenkamer (AR) bij het Financieel jaarverslag van het Rijk (bezwaar).
- DGRB/BZ denkt en werkt actief mee met VWS over de mogelijkheden om toereikende controle-informatie te verzamelen. Ook de ADR en AR worden hierin meegenomen. Daarnaast denken we mee over hoe potentiële onrechtmatigheden rechtgetrokken kunnen worden. Dat kan onder andere door het –met terugwerkende kracht- verlenen van uitzonderingen op FIN-kaders.

Uitzonderingen

1. Schenkingen

- VWS heeft voor de oprichting van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) zelf persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's), IC-apparatuur en testbenodigdheden ingekocht.
- De IC-apparatuur is in 2020 deels om niet geschonken aan zorginstellingen, Suriname en Tsjechië. De schenkingen zullen naar waarschijnlijkheid uitloop hebben naar 2021 (voor apparatuur gaat dit om +/- 80 overeenkomsten).
- De door VWS verworven PBM's zijn geschonken aan Mediq, aangezien Mediq ook het beheer heeft van de later door Mediq zelf ingekochte PBM's. Dit gaat VWS formaliseren door middel van een schenkingsovereenkomst.

Overweging en advies

A) Artikel 7 lid 1 Regeling Materieel beheer roerende zaken van het Rijk schrijft voor: *'De Minister of het college kan de overtollig gestelde roerende zaken inruilen of schenken met toestemming van Domeinen Roerende Zaken.'*

- Alle bovengenoemde roerende zaken die VWS schenkt zijn nieuwe goederen en zijn derhalve niet aan te merken als 'overtollig gestelde zaken' (blijkt uit afstemming met Domein Roerende Zaken en de directie Juridische Zaken). Toestemming van Domeinen is derhalve niet aan de orde.

B) Artikel 7 lid 6 Regeling Materieel beheer roerende zaken van het Rijk zegt: *'De schenking van een roerende zaak en een overtollige roerende zaak met een waarde van ten minste € 1.000.000 inclusief btw geschiedt in overeenstemming met de Minister van Financiën.'*

- Bij de aanschaf van IC-apparatuur is door VWS gekozen voor snelheid en daarom zelf de aanschaf van de apparatuur te verzorgen in plaats van iedere zorginstelling afzonderlijk (het LCH was nog niet opgericht). Vervolgens zijn de apparaten om niet aan de zorginstellingen verstrekt. Gezien de urgentie die er op dat moment bestond om de zorginstellingen van IC-apparatuur te voorzien is deze handelswijze van VWS op dat moment begrijpelijk.
- Vanuit Suriname en Tsjechië kwamen hulpverzoeken. Aangezien Nederlandse zorginstellingen niet met IC-apparatuur willen werken die geen plek hebben in hun gebruikelijke bedrijfsvoering, is gebleken dat bepaalde apparatuur minder goed te plaatsen is in Nederland maar wel in andere landen. Ook hier geldt dat in het begin van de crisis gekozen is voor snelheid boven zorgvuldigheid, waardoor achteraf bleek dat sommige IC-apparatuur niet paste binnen de bedrijfsvoering van de zorginstellingen. Door de schenking is onnodige vernietiging van apparatuur voorkomen.
- Ook voor de aanschaf van PBM's heeft VWS bij aanvang van de crisis gekozen voor snelheid. Op dat moment was het LCH nog niet opgericht en was er nog geen sprake van samenwerking met Mediq. Na oprichting van het LCH was

het logisch dat de PBM's geschonken werden aan Mediq, aangezien Mediq ook het beheer van de later ingekochte middelen verzorgde. VWS werkt op dit moment aan het formaliseren van de schenking door middel van een schenkingsovereenkomst.

Bij de afrekening van de garantieovereenkomst met Mediq worden de geschonken PBM's meegenomen in de goederenvoorraad die VWS van Mediq zal terugontvangen, zodat deze goederen weer ter beschikking komen van het Rijk ten behoeve van het doel om voldoende PBM's te hebben in Nederland.

- Gezien de urgentie die er aan het begin van de crisis bestond om PBM's aan te schaffen en de beheerconstructie van de middelen met het LCH/Mediq nog niet bestond, is het begrijpelijk dat VWS ook in deze situatie heeft gekozen voor snelheid en is de schenking aan Mediq op een later moment een aannemelijke stap. Derhalve kunt u met terugwerkende kracht instemmen met de schenking conform artikel 7 lid 6.

2. Garantieovereenkomsten

- Met enkele partijen zijn garantieovereenkomsten afgesloten om leveranciers in staat te stellen om de benodigde PBM's, respectievelijk de benodigde IC-medicijnen ter bestrijding van de COVID-crisis te leveren/producen. Ook zijn er teststraten ingericht door onder andere evenementenorganisaties. Hierbij zijn voorschotten verleend van boven de 500.000 euro inclusief btw. Het betreft de volgende partijen:

Zakenpartner	Overeenkomst/opdracht	Aangevane verplichtingen in euro's
Mediq Nederland B.V.	Voorfinanciering consortium LCH	1.250.000.000
Halma Solutions B.V.	Levering mondkapjes	36.435.657
O2 Health B.V.	Levering mondkapjes	45.835.000
MS Westfalia GmbH	Levering beademingsapparatuur	2.017.088
Loveland Events	Infrastructuur Teststraten	2.129.600
Stichting Nederland Onderneemt Maatschappelijk (VNO NCW)	Infrastructuur Teststraten	12.469.008

- De toetsingskaders voor die garantieovereenkomsten zijn in de ministerraad geaccordeerd.

Overweging en advies

- Volgens de Regeling financieel beheer van het Rijk (artikel 13) kan een minister een voorschot verlenen met betrekking tot een taak waarvoor hij/zij verantwoordelijk is. Het voorschot mag niet meer bedragen dan het bedrag van het bestelde product. Lid 4 stelt dat bij voorschotten boven de 500.000 euro (incl. btw) een bankgarantie moet worden gevraagd en lid 5 spreekt over het in rekening brengen van rente als dat redelijk is.
- Mediq Nederland B.V. maakt deel uit van het LCH, een tijdelijk samenwerkingsverband van deskundigen uit de hoek van zorgaanbieders, distributiebedrijven, transporteurs en producenten van PBM's en medische hulpmiddelen, met als doel om zo snel mogelijk voldoende persoonlijke beschermings- en hulpmiddelen van goede kwaliteit in te kopen. VWS heeft vanaf april 2020 tot en met 31 december 2020 totaal aan 1,25 miljard aan voorschotten verstrekt. Eind december was er voor ca. 1,6 miljard aan bestellingen geplaatst, waarmee het (rest)risico op het niet-nakomen van de verplichtingen wegens de voorschotverlening, door VWS op nihil wordt ingeschat.
VWS is van mening dat een bankgarantie in het geval van Mediq niet in de rede ligt, aangezien VWS Mediq met de voorschotten in staat stelde om PBM's voor te financieren. Daardoor vindt VWS het ook niet in de rede liggen om rente in rekening te brengen. Dat zou leiden tot een hogere afrekening van de garantieovereenkomst met Mediq.
- In het geval van Halma Solutions B.V., O2 Health B.V. en MS Westfalia GmbH betreft het leveringen aan het begin van de crisisperiode (maart/april 2020). Gezien de extreme (wereldwijde) vraag naar hulpmiddelen was het

noodzakelijk om snel te handelen en direct te betalen (als voorwaarde voor levering). De leveringen hebben voor het grootste deel plaatsgevonden. Met de leverancier O2 Health B.V. loopt er momenteel een dispuut over de kwaliteit van de geleverde mondkapjes en de levering van het reeds bestelde en bevoorschotte restant. Hierbij heeft VWS de Landsadvocaat ingeschakeld. Het risico in dit geval betreft ongeveer 45 miljoen euro. DGRB houdt een vinger aan de pols bij deze casus.

- Loveland Events en de Stichting Nederland Onderneemt Maatschappelijk (VNO NCW) zijn gevraagd te helpen met het inrichten van (XL) teststraten in de periode vanaf november 2020. Gezien de omvangrijke kosten voor de voorbereiding en de opzet van de teststraten heeft VWS besloten tot het verstrekken van een voorschot. De teststraten zijn inmiddels opgesteld en in werking, het restrisico is daarmee laag.
- Wij kunnen ons in het algemeen vinden in de redenering van VWS en achten het risico beperkt dat de betrokken partijen de verstrekte voorschotten voor andere doeleinden ingezet hebben, gezien de urgente situatie en de politieke en maatschappelijke druk. Daarnaast blijkt uit de gegevens van december 2020 dat het bedrag aan verleende voorschotten lager is dan het bedrag aan bestelde/geleverde producten.
- Met betrekking tot het lopende dispuut met O2 Health B.V. over de geleverde en te leveren mondkapjes zien wij wel een risico, maar begrijpen tevens de handelswijze van VWS om in het begin van de crisis alles op alles te zetten om voldoende mondkapjes te kopen. De crisissituatie en de urgentie van noodzakelijk materiaal rechtvaardigen ons inziens de handelswijze van VWS. Daarbij weegt mee dat VWS nu samen met de Landsadvocaat beziet welke juridische stappen er tegen O2 Health B.V. genomen kunnen worden.
- U kunt derhalve een uitzondering verlenen op artikel 13 lid 4 en 5 van de Regeling financieel beheer van het Rijk op de vereisten van het opvragen van een bankgarantie en het in rekening brengen van rente op de voorschotten bij eerder genoemde organisaties.

Overige uitzonderingen

- VWS heeft ook gevraagd om instemming met het zelf vernietigen van overtollig materiaal. Deze instemming is na overleg met VWS en Domein Roerende Zaken niet nodig. Het proces zoals opgenomen in de Regeling materieel beheer roerende zaken van het Rijk kan worden gevolgd.
- VWS heeft ook gevraagd om instemming met het verlenen van voorschotten boven de 500.000 euro. Volgens DGRB is hiervoor geen instemming nodig volgens de Regeling financieel beheer. Uit het verzoek van VWS blijkt dat de ADR dit wel nodig vindt. Wij hebben hierover contact gehad met de ADR en zijn overeengekomen dat instemming niet nodig is.